

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyitlitér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Mégegyszer a házszabályrevízió.

(D.) Néhány héttel ezelőtt már állást foglaltunk a házszabályrevízió kérdésében. Elismertük a revíziónak előzárhatatlan voltát s a parlamenti viszonyok helyreállítása érdekében legelső, legsürgősebb követelményként állítottuk fel.

Ha akkoron, a revízió esetleges követelményeit illetőleg — tekintve Ausztriához való viszonyunkat — visszamaradt volna is némelyes aggodalom lelkünkben, ma már, Andrassy Gyula gróf férfiás, egyenes és őszinte nyilatkozata, nagyszabásu parlamenti beszéde után, — melyben a felszínre került kérdést minden oldalról megvilágította — teljesen eloszlott, teljesen kihalt még az atomja is minden utógondolatnak s igaz meggyőződésé érlelődött bennünk az a gondolat, az a tudat, hogy az ország törvényhozó testülete csak abban az esetben felelhet meg magasztos hivatásának, ha az eddigi gyakorlat, ha az eddigi időlopás, a sok felesleges szószátyárkodás kellő határok közé szoríttatik.

A nemzet zöme már régi időkől kezdve mély sajnálattal látta a magyar parlamentárizmus gyors hanyatlását s bár felismerték a baj igazi okát — tisztán álszeméremből, senki sem merte felemelni szavát a szólás szabadság örve alatt üzött visszaélések ellen, mert senkinek sem volt bátorsága szembeszállni azzal a kisdedikkanes csapattal, melynek a komoly munka sohasem kellett, mely kizárólag a zavaros helyzetek előteremtésén fáradozott; mivel mindenki fázott attól a gondolattól, hogy lapjaik utján reá süssék a reakció bélyegét.

Hiba, nagy hiba, hogy kevesen vannak politikusaink közt az egész

emberek! Kevesen vannak azok, kik benső meggyőződésüknek még akkor is hangot menek adni, ha ez az igaz és végeredményeiben üdvös felfogás Lengyel Zoltánéknak nem is tetszik. Inkább agyonnyomják sokan a lelkükből feltörő gondolatot még akkor is, ha tudják, hogy annak nyílt bevallásával a nemzet ügyét előmozdítanak.

Örömmel konstatáljuk azonban, hogy Andrassy Gyula gróf nem ezek közül való. Bátran, igazi férfihoz illő nyíltsággal, az eszme szentségéből merített bátorsággal hirdeti mindazt, amit hazájára nézve üdvösnek, a nemzet boldogulására hasznosnak, a parlament munkaképességének megszilárdítására célravezetőnek, a választási jog általánosításával bekövetkező új alakulással szemben — a hazafias irányzat biztosítása miatt — elengedhetetlennek tart, jóllehet, elvált rá készülve, hogy eme nyílt tanúságtételért az örökké elégtelenek csapata lerántja arról a piedesztálról, melyre a legutóbbi alkotmányos küzdelem óta a nemzet zöme állította.

A jelen revízió körül támadt alacsony túlekedés azonban sem gróf Andrassy-nak, sem a kormánynak nem árthat; mert a szándék, a cél, mely lépteiket, cselekedeteiket vezérli, a nemzet felfogásából, a nemzet meggyőződéséből fakadtak.

Hol van, álljon elő az a magyar, aki a legutóbbi horvát arcátlanságot a magyar országgyűlés meggyalázását osztatlan örömmel kísérte? Nem forrt-e fel ereinkben a vér a krobóturak pimaszkodása miatt? Hát kinek van kedve közülünk továbbra is túrni az ily helyzetet?

Vagy nem abnormis állapot-e az, midőn még az ily kormánnyal szemben is, melynek a nemzet osztatlanul

megnyilatkozott bizalma adta kezébe a hatalmat, egy elenyésző kisebbség, tisztán személyi motivumokból folyton akadályokat gördít nagyra hivatott munkássága elé? Előre, kinek tetszik ez a gyönyörűséges állapot? Kinek tetszik a magyar parlamentárizmus ily mély süllyedése, mely parlamentet csak ennekelötte mintaképp emlégettek a német császárság parlamentjében?

Vagy nincs-e igaza Andrassy-nak, midőn a jövőndő parlament képét megrajzolva, a különféle nézetekkel, elvekkal, felfogásokkal szaturált elemekkel szemben a magyar haza egységét, a magyar faj szuperioritását, az országgyűlés munkaképességét — aggódo lélekkel — egy szigorított házszabály által akarja biztosítani?

Álljon elő az a magyar, aki szívesen prédájává dobja mindezt az elkövetkezendő bizonytalanságoknak a korlátlan szólásszabadságért?

Nem merjük feltételezni, hogy akad olyan magyar, aki — hogy gróf Andrassy szavaival éljünk — megkockáztatja az általános választójog alapján álló törvényjavaslat elfogadását a házszabályok szigorítása nélkül, hogy azután ki legyen annak téve, hogy előrelátás, bátorság hiánya miatt veszélyeztesse Magyarország érdekeit.

Ezek után el akarjuk hinni, hogy a magyar nemzet őszinte odaadással támogatja a kormánynak a házszabályrevízió iránt megindított akcióját s megvetéssel fordul el azoktól, kik a haza ellenségeivel, a nemzetiségekkel szövetségbe — akadályokat gördítenek annak gyors megvalósítása elé.

KÜLÖNLEGESSÉGEK

Borsalino-kalapok, cipők, magánkötők, ingekben stb.

dus választékban LANG M. ÉS FIA divatáruházában

Túrócszentmártonban.

A nemzetiségi igazgatók fogsága — Jótétemény a tótokra nézve. Ebben az értelem-ben irnak a cseh-morva lapok kivétel nélkül a szegedi fogház lakóiról. Most nem a martírokat nézik bennük, akik az átélt szenvedés nimbusával fejtőkön, nagyobb sullyal nehezédnek majd az igazítás terén, hanem a művelt, széles tudású és intelligenciájú egyéneket, akik a veltük egy kenyéren élő magyarokat éppen ezen tulajdonságaikkal hódították volna meg.

Hlinka levele.

A morva kath. lelkészek — mint már írtunk róla — kérvénnyel fordultak a római székhöz *Hlinka* érdekében. Ugyanakkor üdvözlő iratot is szerkesztettek, amely *Hlinkát* már Szegeden találta. Erre *Hlinka* most a következőben felel:

Tisztelt Uram! Drága barátom! Dr. Kolízsek tisztelt barátom és a tót ügyek fáradhatatlan bajnokja által szerkesztett s hozzám intézett levele áltál mélyen megláthatva sietek a főtiszt. társulatnak legutóbb tartott közgyűlésén irántam mutatott figyelmét megköszönni. Az irat, melyet küldött, örökké becses és emlékezetes lesz nekem.

Főtiszt. Uram, nem frázis, de mélyen érző szívennek öszinte megnyilatkozása ez, mely az Ön „elismerését magasan mérlegeli.

Önök uraim ésoltári testvéreim, akkor is mellettem állottak, amikor elhangzott elítél-tetésem; nem a világi ítéletet értem, amellyel én keveset törődöm, de az egyházi ítéletét, aki az egyház és Jézus nevében ítélték. Tudják Önök, ki vagyok? Főfüggesztett lelkész „ob ordine et officio“. Ez talán a legnagyobb büntetés, mely a hívőt és a föl-szentelt papot érheti még itt, az életben. Nehéz, nagy dolgok miatt vagyok főfüg-gesztve. Föl vagyok függesztve, amint Önök

igen jól tudják, ex informate conscientia. Nagy sulyt, igen nagy sulyt fektetek erre, mert ez az a bélyeg, mely homlokomat égeti, süti, mely az ütekektől, a haláttal világ sérelmétől egyébként is sokat szenvedett.

Állandóan keresem nehéz büntetésem okát, de magamban — s ezt a ma föl-vett penitenciára mondom — nem tudom azt meg-találni. Papi kötelességemet híven teljesí-tetem, senkit meg nem botránkoztattam, senkit sem sértettem. Apáim sérelmiért szenvedek — s ha szabad úgy szólanom — tótnak szűltetem s tudatában vagyok kötelességeink-nek. Hogy nem árulom el fajomat, nyelvemet és véreimet, szenved vagonom, életem és becsületem egyaránt. Az én ideálom olyan lelkész volt, aki szereti fáját; ezután indult-m az 1906. évi választások idején. Ezért üldöznek engem. Láttam népem éhségét, azt a mérhetetlen lelki éhségét. Népemet előseg, iskolák, műveltség és minden tudás híján. Ennek hatása alatt követtem el a merész-séget, hogy azt mondtam: „a kormány mért nem épített nektek iskolákat, melyekben legalább a Miatyánkot tanulnátok meg saját nyelveketeen?“ Ezért lettem én „láztóvá“ s ezért viselem most 2 évi nehéz fogságom terhét. Egyházamat védtem, hirdtettem a polg. házasság revízióját, felekezetenkívüliség meg-szűntetését s ezért ex informate conscientia főfüggesztettem.

Sohsem voltam modern, a szót akármilyen értelemben vétem, hiszen a konzervatív, vallásos tót nép liberális könnyelmű papot nem tűrne meg. Engem azonban népem híven követ, egész a bilincsekig, börtönig, sőt még vagonát is fölaldozni kész, mert összhangot látott az evangélium és életem között. A nép most is az én utasításaimat követi, pedig látja, hogy 2 évre tehetetlenül vagyok téve. Ha valamikor érvényes volt az elv vox populi — vox Dei, ugy érvényes az nálunk most, azt a nép maga állít ki rólam bizonyítványt

egyre, hogy kötelességeimet mint lelkipásztor, mint pap teljesitettem.

És ez nyujt nekem erőt, hogy a meg-nem érdemelt büntetést elviselhessem. Ehhez a néhez csatlakoztatok ti is, kedves test-véreim, amikor nem rüstelltetek vert, meg-bélyeggett voltomat s baráti jobbot szorított velem. Ma is elismertetek engem főfüggesz-tettet és elzártat — tulajdon testvéreketül. Ez a sok bizonyítvány az én talizmánom és örömöm. Ahol 700 tagot számláló papi testu-let szót emel, ott annak a szónak van sulya. És figyelembe véve, hogy az a testület nem heves és szenvedélyes ifjak, de az egyházi és politikai téren érdemeket szerzett férfiak testülete, itt az általuk részben kiállított bizonyítvány kétszeres értékkel esik a beszámítás mérlegébe. Ez a bizonyítvány ezért lesz nekem örökké kedves és becses. Az Isten fizesse meg!

Hadd itéljenek fölöttem, amint akarnak, ettől nem félünk, sőt figyelembe sem vesszük. Az én ítéletem megalkotásában engem egye-dül élő hitem és az reménység fog vezetni, hogy az igazságnak győznie kell. Ellenségem minden támadására orvul felelek: „Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo.“ És hadd küzeledjenek támadóim, hogy hiu-somnak egyék. Keljenek föl ellenem, táborukat terjeszték szét; az én szívemet nem bántja a félelem. És ha egész háboru törne ellenem, akkor sem szűnnék meg bízni. „Az Ur az én éltém őrzője, kitől kellene tartanom?“

Önöknek azonban, kedves testvéreim forró-közönetet mondok. Bejártam Morvát, Cseh-oroszát, láttam az Önök magasfoku és fáradhatlan munkálkodásukat és úgy tanultam meg értékelni Önöket, mint a világ és sötét-ség hatalmával szemben rendületlen harco-sokat. És hogyha nehéz küzdelemben, hitelenséggel lehetne segítségül menni, ugy ezt legkedvesebb kötelességemnek fogom tartani...

TÁRCA.

A kubikos becsülete.*)

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcaja. —
Írta: Zöldi Márton.

Gyapas Máté kubikos rendés, dolgos ember volt, ki ha valamit vállalt, azt rogyásig állotta. Csak néhanapján, jobban mondva: minden félesztendőben egyszer valami nyavalya tört rá. Ilyenkor ki nem tudott jönni a koresmából, míg ki nem tették a szűrit. Azaz nem jól mondom, a szűrit ilyenkor mindig ben-fogták a ki nem fizetett ital áraban. Nemesak a szűrit, hanem a talicskáját, ásóját, kapáját, szóval az egész szerszámot, amivel a kenyéret kellett keresnie.

Gyapas Máté ilyenkor keservesen érezte, hogy ő a legutolsó ember a kerek világon. Eltűrt volna akarkitől, hogy felhótra verje. De ettől mindenki bőlesen tartózkodott, mert Gyapas Máté testi ereje jóval felülhaladta a normális mértéket. Tíz-tizenkét órán át pihe-nés nélkül győzte a földmunkát. Sólajtás, nyögés nélkül tolt a jól meghalmozott talics-

kát a meredek partnak s ha valamelyik cim-borája kidőlt a sorból, Gyapas Máté helyette is dolgozott becsületből, Isten nevében.

Hogy az időszerű korhelykedésről leszok-tassák, kubikos társai azt ajánlották, hogy szerezzen feleséget, valami jórravaló, kardos asszonyt, olyat, aki, ha kell, utána megy a koresmába s a flünel foga rángatja haza, mielőtt mindenét elinná.

Gyapas Máté ugy találta, hogy ez okos beszéd. Jó a füle mögé is róttá, ami azonban nem akadályozta meg, hogy még azon a héten a szárosarédi csárdában, a Fekete-Körös partján el ne igya minden ingó-bingó jószágát.

Nagyon rosszkor történt, mert éppen akkoriban a Fekete-Körös szabályozásánál hosszú időre szóló földmunka kínálkozott. Harmadnapra kellett volna munkába állani s Gyapas Máté csupaszon állott, mint az utolsó tilalomfa. Máté egy szem szerszáma, se egy megveszekedett garasa, sőt a becsületből is nagyon kifogyott. Csak az esze és a gyomra koválygott.

Nekikeseredve tápázkodott fel a Fekete-Körös partján. Kubikos gödörben töltötte a rövid nyári éjszakát. Nem tudta elgondolni, mihez kezdjen, mihez fogjon?

No de az Isten még az ártalmas jószá-goknak is gondját viseli. Gyapas Mátéról se feledkezett meg egészen. Sőt nagyon is rápis-

antott. Alig nézett ugyanis körül, látta, hogy a fűzfák mögöl Sikos Dani jön feléje.

Sikos Dani szintén kubikos ember volt. Szentesi fiu, épp ugy, mint Gyapas Máté. Szegről-végről talán rokonok is voltak, vagy lehettek volna. Sikos Dani alacsony, sovány emberke volt, felőg kese harcsabajuszszal s jókora kányaorral. Cimborái ugy tartották, hogy esze fölösen is van. A szeméből ravasz-ság pislogott, ha nem vigyáztak rá.

Most is sántikált valamben.
— No, Máté, mondotta, hajnal óta kereslek. A csárdagazda igazított erre.

— Valami jó miatt? — kérdezte Gyapas, ki el nem tudta képzelni, hogy miért hajszolja őt Sikos Dani hajnal óta.

— Hát nem rossz, mondotta a sovány, ravasz kubikos, nekem is jó, nekem is jó.
— Annál jobb. Mi légyen az?

— Semmi egyéb, mondotta Sikos Dani, hogy oda akarom neked adni a szerszámokat, talicskát, ásót, kapát, no meg egy nyoszolyát derékalkjal. . . Én Szlavoniában vállaltam munkát. Mondok magamban, minek cepeljem odáig, pénzért ott is kapok.

— Az szent igaz, bőlított Gyapas, de nekem nincs ám pénzem.

— Senkinek sincs pénze, a ki eliszsa, moralizált Sikos Dani, de hát odaadom én pénz nélkül is.

* A tárcza Zöldi Márton: „A pápai gróf és egyéb történetek“ című, most megjelent kötetéből való. A kötet ára 3 K. Megjelent Gyűző Andor kiadásában (Budapest, V., Váci körút 40.) és megrendelhető kiadóhivatalunkban is.

Kérem főtisztelendő uram, hogy itt vázolt gondolataimat minden taggal ismertetni s köszönetemet nekik is külön kifejezni sziveskedjék.

Legalázatosabb szolgálja:
Andrej Hlinka,
vázeň.

Hlinka! Annyiszor irtuk már le ezt a nevet itt, hogy most a szalkség parancsának és csak gondolkodva engedtünk. Vajjon nem becsüljük-e tu ezt a falusi plébánost, hogy életének minden fontosabb mozzanatáról beszámolunk közönségünknek? És vajjon a neki tulajdonított hatalom tényleg főnnáll-e s ha igen, az ő egyéni tulajdonságain nyugszik-e az valóban? Szóval, megérdemli-e, hogy a nyilvánosságunk ugyszólván rendes beszéd-tárgya legyen?

Ezek a gondolatok kísérték elhatározásunkat, mellyel legutóbbi levelét leközzöltük. Látszatra nincsen ebben semmi figyelemre méltó. Hangja kenetteljes, mint minden papé. Tartalmával pedig azon a téren mozog, ahol Hlinka és társai ezeltől sokkal mélyebben is szántottak már. Mégis leközzöltük azért, mert Hlinka tollából való.

Ez a demagóg u. i. a sorok közzé szokta szurni mondani valóját. A szavakhoz kevés értelmet nyújt s aki tisztán ezekből akar tájékozódni, könnyen téves nézetekre jut. Hogy egészen megérthessük ezt az embert, gondolkodásának szemlémebe kell magunkat beleéltünk, oda kell helyezkednünk, ahová ő képzeli magát: a tót nép feje fölé, magasan a társadalmi rétegek fokozatai fölé. Ott föl kell öt ruháznunk erővel, befolyással, hatalommal. Erővel, mit önmagában keres s mellyel a nép nyers erejére támaszkodik; befolyással, mit a határokon túl érvényesít és hatalommal, mellyel sok ezer embert egy új-mozdulattal megindítani képes. Ha ilyen helyzetbe képzeljük öt, úgy megértjük más levelét is, mit jelent a szó „népem“ s mit

jelentenek az afféle mondatok, hogy népe az ő utasításait követi, megkockáztatván a börtönt, bilincset, fölládozván vagyonát, életét stb. Megmondja miért? Valami eszméért talán? Nem, hanem tisztán azért, mert ő így akarja. Aki úgy beszél, az vagy tudatában van hatalmának s úgy számolni kell vele, vagy beteg s ebben az esetben gyógyítani kell. De a megismerés mindkét esetben kívánatos.

Elégtétel Párvy püspöknek.

E címen mult heti számunkban megemlékezünk arról a lélekemelő mozgalomról, melyet Szepesvármegye hazafias közönsége, első sorban Szepesváralja lelkes népessége indított meg az okból, hogy Párvy Sándor szepesi püspöknek elégtételt szolgáltatasson azon támadásokért, melyeket a nemzetiségi sajtó indított érthető okokból a fenkölt gondolkodású és hazafias lelkű püspök ellen.

Megemlégtettük, sőt egész terjedelmében közreadtuk azt a feliratot is, melyet a szepesváraljai kaszinó intézet a népgyűlés alkalmával püspökéhez, Párvy Sándorhoz.

A püspök már is felelt a felíratra s Wyda Jánoshoz, a szepesváraljai népgyűlés elnökéhez a következő levelet intézte:

Nagyságos

Wyda János urnak,

mint a szepesváraljai népgyűlés Elnökének

Szepesváralja.

Szepesváralja t. közönségének, szeretett hűveimnek s polgártársaimnak, í. hó 16-iki gyűléstükből hozzám intézett iratukban, irántam kifejezett bizalma és ragaszkodása mélyen meghatótt, s legbensőbb köszönetre indít.

A nemes gondolkodásnak és érzületnek az a fenköltisége, mely a már-már mentelmi szabadalommal kérkedő gonoszságnak any-

nyiakat megfélemlítő merészségével szemben nyilvános tanuságtétellel szólal meg a jó és igaz ügy mellett: önmagában is lelket emelő, örvedetes jelenség. Tisztelettel s nagybecsüléssel érzen s ismerem el annak erkölcsi értékét; s ha megnyilatkozása személyemmel függ össze, — minden álszemérem nélkül, — nyílt köszönettel tartozom érte.

Nem elégtételt kívánok adni a támadásokért, melyek különféle oldalról keletkeztek ellenem. Bár ugyanazok erkölcsi hitványosságok tulontul felülmulja s kárpótolja nekem az Önök igazságérzetének, jóindulatuknak becsessége; nem adom tehát az elégtétel nevént én sem fellépéstüknek. Hisz elégtételt tulajdonképpen azoknak kellene adniok, akik még annak a jogától is megfosztották magukat. — És ha csak a legparányibb atomnyi igazság is rejlének az ellenem emelt vádákban s galád koholmányokban: higgyék meg, annak sulya lenyomná előttem a legjobbak részéről jövő elégtétel minden jelentőségét is és elnyomna magamat, hogy nyílt homlokkal meg ne állhassak, — amint lelkiismeretem zavartalan nyugalomban megállhatok s megállók, a nyilvánosság előtt.

E tiszta önértzet jogosít fel azon bizakodásra is, hogy velem együttartásukban megtalálják a jó tetteinek önmagában rejtett megnyugtató jutalmát.

Isten segítségével törhetetlenül, tántoríthatatlanul kívánok jární kötelességem utján ezentul is. Törökvisemben nem hagy el az a remény, hogy az erkölcsi világban nem a gonoszé az utolsó szó; és hogy akik most ellenséget látnak bennünk, midőn küzdünk a hazaellenesség büne ellen — s itt a megfélévedés is bűnszamba megy —: felismerik majd, hogy legjobb szándéku munkánk jóakaróik, barátjaink vagyunk, kik a

— Megtennéd?

— Meg én olyasmán, hogy tavasszal, ha visszakerülök, negyven forintot kapok tőled. Állod-e az alkut?

— Állom én. Szívesen.

Nagyot ütöttek egymás markába s a mint dukál, áldomást is ittak a tetejébe. A harmadik liter bornál Sikos Dani nagyokat ühmgetett, mint a kinek nagy szólása van. Ki is rukkolt vele.

— Máté pajtás, hibás a te gondolkodásod. Asszony kéne neked, a ki renuben tartana, főzne, mosna, takarítana rád.

— Elkelne, sóhajtott Gyapas Máté.

— Hát én kommandálok egyet. Nem tulságosan takaros, de nem is kivetni való. Dolgos, bücsületes fehérnép.

— Melyik az? érdeklődött Gyapas.

— A Sali Domokosné, ott Taresa alatt. Az ura perzekutor volt, tavaly hótt meg hep-tikában.

— Ösmerem.

— Már szóltam is neki felőled.

— Igazán?

— Igen bizony.

— Mit mondott?

— Nem nagyon húzódt.

— Annál jobb.

— Ha rászánnád magadat, egyszerre nyéibe lehetne ütni.

— Egyszerre? kérdezte Gyapas.

— Perszo. Élhetnétek egy drbig bagóhiten.

— Az is igaz.

— A lakodalom, filozofált Sikos Dani, a' mindig ráér . . .

— Hát igaz, az nem sietős.

— A szerszámom ugyis ott van Salinénál.

— Annál jobb.

— A nyoszolyák is a derékajjal.

Ez az utóbbi kijelentés némi nyugtalan-ságot okozott Gyapasnak. Szerette volna megkérdezni, hogy minek erányában van a Sikos Dani nyoszolyája, derékajja Sali Domokos-nénál? De aztán még sem kérdezte meg. Minek ok nélkül szaporítani a szót?

A dolog simán ment. Gyapas Máté még aznap este átvette a kubikosszerszámokat, a nyoszolyát, a derékajjat s mindezek tetejébe Sali Domokosnét, ki ámbátor kissé himlőhelyes volt, de elég mutatósna látszott.

Sikos Dani felült a vasutára és elutazott Szlavóniába. A negyven forintról nem kért egy sor írást sem.

Az új asszonynak, akármilyen törvénytelen volt is az állapot, egy szó panasza sem lehetett. Gyapas Máté mindenképp megbecsülte magát. Ha rájött a nagy duhajság, az asszony érte ment s győzedelmesen hazarángatta, mielőtt nagyobb kárt okozhatott volna magában és egyekben.

Mire kitavaszkodott, a kubikos úgy megszokta a Saliné főtjét, mintha soha egyebet sem evett volna. Az asszony is megbecsülte magát s ha nyelvelt is néha ok nélkül, szépen abba hagyta, mikor ráunt.

A tavaszi gátépítési munka messzire szólította Gyapas Mátét a feleségétől és kovártélyától. Békés alatt dolgoztak. Gyapas csak szombat este került haza, hogy a vasárnapot otthon tölthesse.

A harmadik szombat este csuf meglepetés várt rá. A szomszédasszonyok ujságotlák el. Az történt, hogy Sikos Dani visszajött és elvitte magával Salinét még aznap éjszaka Szlavóniába. Üzenetet csak annyit hagyott az asszony Gyapas Máténak, hogy az Isten áldja meg . . .

A szegény kubikos főtt vacsora nélkül feködt le az este. Ez is, de a szökés is nagyon felzaklatta a lelkét . . . Csunya dolog az mindenképpen . . . Ha legalább idejében megmondta volna, hogy így, meg úgy . . . de se szó, se beszéd, az mégse járja.

Mem sok jót kívánt sem Sikos Daninak, sem a hűtelen asszonynak. Ha ott érte volna őket, nem tudta volna káromkodás nélkül megállani . . . Igaz, hogy Sikos Danit mindig huncut, ravasz embernek tudta, de ilyet mégsem tételezett fel róla.

Tünődött is rajta másnap . . . Az jutott

hazafiai érzési a testvéri együttérzéstől elválaszthatatlannak valljuk.

Ebben támogató bizalmuk nagy erőssé-
gemre és vigaszomra van; s kérve azt
továbbra is, legbensőbb köszönetem ismét-
lése mellett, hazafiai tüdőzettel vagyok
Budapest, 1908. február 19.

Dr. Párvy Sándor
szepesi püspök.

A széngázmérgezés áldozatai.

Megrázó szerencsétlenség történt a múlt
hét hétfőjéről kezd virradóra Priekopán. A
szerencsétlenségnek, jobban mondva egy öreg
asszony vigyázatlanságának, már eddig egy
halottja van s nem valószínű, hogy még
egy fiatal élet fog áldozatul esni a rettenetes
gondatlanságnak.

Az esetről a következőket írja tudósítónk :

A priekopai fogasztási szövetkezet épü-
lete a község közepén, közvetlenül a turóc-
szentmárton—ruttkai állami út mellett fekszik.
A néhány év előtt keletkezett szövetkezet
kereskedelmi vezetője, jelenleg *Porubszky*
Ciril turóci születésű kereskedősegéd volt, ki
anyjával és öregezyjával együtt az üzlet
mellett lévő szobában lakott.

Hétfőn este az üzletet rendes időnél
néhány negyedórával előbb zárták be, mivel
Porubszky, amint a jelenlévő priekopai
ember előtt kijelentette, korán reggel Znió-
váráljára szándékozott átrándulni, egy beteg
rokona látogatására.

Másnap tehát a községbelieknek nem is
tűnt fel, hogy a szövetkezet bolti helyiségét
a megszokott időben nem nyitották ki, azt
gondolva, hogy az üzletvezető csakugyan
nincs otthon.

Később azonban, midőn a lakószobából
sem hallatszott semmi nesz, semmi életjel, a
lassanként összesereglet falubeliek rosszat

eszébe, hogy ő Sikos Daninak negyven forint-
jával tartozik.

— Ohó, gondolta magában, ez mégse járja,
hogy még talán az asszonynak is eldicse-
kedjék vele... Ebből nem eszik... Teszek
róla...

Megszámlálta a pénzt. De, akárhogy szám-
lálta, nem volt több, mint tizenegy forintja.
Elment a főmérnök lakására. A főmérnök
nagyon kedvelte a derék, szorgalmas kubikost.

— Mi jót hozott, Máté? — kérdezte.

— Mit?

— Egy kis pénzmagot.

— Menyit?

— Vagy huszonkilenc forintot. Ledolgo-
zom hamarosan, a felől ne tessék aggodni.

— Jó, jó, mondotta a mérnök, de mire
kell magának az a pénz?

— A becsületemet mentem meg vele.
Itt van tizenegy forint, azzal együtt negyven
lesz. Annnyival tartozom éppé Sikos Daninak.
Elküldöm neki rögvest.

— Olyan sötét? kérdezte a főmérnök.

— Nagyon. Annak az embernek egy napig
se maradhatok adósa.

— Miért?

— Mert, tetszik tudni, elszöktette a fele-
séget... Az ilyen rossz ember ne szól-
jon meg engem... Inkább megkoplalom...
De a bűcsületemet nem hagyom...

kezdek sejteni s elhatározták a bíróval egye-
temben, hogy utána járnak a dolognak s
megnézik nem-e történt valami szerencsétlen-
ség az üzletkezelő családjával?

Mivel az épített ajtai zárva voltak, először
az utcára nyíló, de erősen lefüggönyözött
ablakon kezdtek zörgetni. De hiába a szobá-
ból nem jött semmi hang, semmi nesz. Végre
is a bíró egy erős ütéssel bezúzta az ablakot
s felre tolt a világosságot elzáró függönyöket.

A másik pillanatban már visszahőkölt a
szobában elébe tárult rettenetes látványtól.
A heven éres öreg asszony ott fektült az
ablaklakkal szemben lévő ágyban, az ágy szélére
lógó fejfel, kidülledt merev, megüvegesedett
szemekkel. A két ablak közé helyezett
diványon fektült az üzletvezető anyja, látszó-
lag teljesen élettelenül, míg maga Porubszky
a második ágyban viaszsárga arccal, szét-
nyílt ajakkal, takaró nélkül nyugodott a
szineshuzatu párnákon.

A másik pillanatban már felocsudott a
bíró ijedségéből s a törött ablakon benyulva,
kinyitotta az ablakot s többed magával bemá-
szott az alacsony szobába.

Az első pillanatban a szobában lévő bűdös
és fojtó levegő továbbá a bődítő nehéz szagból
rögtön felismerték a szerencsétlenség forrását,
a széngázmérgezést.

Mig az emberek egy részére az élettelen-
nek látszó lakók élesztésével foglalatalkodott,
a másik része orvosi segély után nézett s
gyorsvágatva indultak a kocsik orvosért
Turócszentmártonba és Ruttkára is.

A szerencsétlenség színhelyére elsőnek
érkezett dr. *Brichta* K. ruttkai orvos, ki
nyomban kezelés alá vette az elkábult embe-
reket s az időközben megérkezett *Petrikovits*
János dr.-ral azonban csak nehezen tudták
annyira vinni, hogy a betegek életjelt adjanak
magukról.

De végre is nehéz fáradságos munka,
lelkiismeretes kezelés után ez sikerült. Esméle-
tét azonban egyik sem nyerte vissza, sőt az
öreg asszony már este felé haldokolni kez-
zett s 8 órakor ki is szenvedett.

Legelőbb tért magához az üzletvezető
anya, de beszéde még másnap is teljesen
összeftéggés nélküli, érthetetlen szószőv volt.

Nyomban megejtették a szerencsétlenség
ügyében a vizsgálatot is s megállapították,
hogy a kályha kivezető csöve el volt zárva
s a kályhából kiömlő széngáz fojtogatta az
alvó embereket.

A fiatal Porubszky, mint a jelek mutatják,
még föl is ébredt s leszállt az ágyról, de
már segíteni sem magán, sem édesanyján,
nem pedig az öreg asszonynak nem tudott s
kábultságában visszadult az ágyra s kicsiny-
ben múlt, hogy nem aludt e örökre.

Az öreg asszonyt szerdán temették el nagy
résztvétel mellett a községbeliek.

H I R E K.

Csendőrök és a cigányok harca.

Hatalmas ribilliót okozott néhány garázda
cigány verekedése a múlt hétfőn megtartott
országos vásár alkalmával.

Gregor Mátyás és neje, Feczuna Róza,
továbbá Gregor József és a vele vadházas-
ságban élő Gregor Róza jeszeni cigányok
összeveszték a környékből összegyűlt cigá-

nyokkal s hosszabb perpa'varkodás után
hatalmas botokkal kezdték egymás fején és
hátán argumentálni éppen a piac közepén.

A vásáros nép az étkelen kiabálásra csak-
hamar a verekedők közé sereglett s röhögve
nézték a cigányok véres viadalát.

Időközben a vásár közbiztonságának fel-
ügyeletével megbízott csendőri járőr is
értesült a cigányok hajbakapásáról s nagy
sebbel-löbblal sietett a verekedők megféke-
zésére.

A csendőrök láttára mintha csak az ördög
szállta volna meg Faraó ivadékait, s ahelyett,
hogy engedelmeskedtek volna a csendőrök
felszólításának, melyben távozásra hívtak
fel, egyesült erővel a csendőröknek estek s
oly fenyegető állást foglaltak a karhatalom-
mal szemben, hogy ezek kénytelenek voltak
fegyverüket használni.

Kozma János csendőrtizedes a nagy
szorongás közepette egyszerre csak azt vette
észre, hogy Gregor Mátyás többedmagával
Miklós József csendőrré vetette magát s annak
kézben tartott fegyvere szuronyát egyik kezé-
vel elkapva, másik kezét ütésre emelte fel,
miközben társait a csendőr lefegyverzésére
biztatta.

Kozma János látva bajtársa veszedelmét,
kérésztül törte a cigányok sorát, szuronyát
Gregor Mátyás hátába döfte, kit nyomban
előntött a vér. Erre a cigányok szétszaladtak,
de egyrészt a csendőrség, a megsebesült
Gregorral egyetemben a helybeli járásbíró-
sághoz kísérté be, hol a cigányt ápolás alá
vették.

A cigány sebe eleintén nem látszott
veszedelmesnek, de amint utólag értesülünk,
a 13 centiméteres szurt sebbez komplikációk
keletkeztek s úgy valószínű, hogy Gregor
sebébe belopuztult.

A szárnyparancsnok a fegyverhasználat
tárgyában már a következő nap megtartotta
a vizsgálatot s a megjelent tanúk egyetelmű
vallomásából kétséget kizárólag megállapította,
hogy Kozma csendőrtizedes fegyverét teljes
joggal használta.

Személyi hírek. Mint örömmel értesülünk,
Rakovszky István az állam számvénvőszék
elnöke, rákói nagybirtokos, a múlt héten meg-
kapott influenza minden következményein
szerencsésen túlesett. A javulás tartós s így
alapos remény van arra, hogy néhány nap
mulva teljesen elhagyja az ágyat s átveszi
hivatala vezetését.

Hangverseny. A műkedvelő zenészek
március hó 8-ára hirdetett hangversenyüket
közbejött akadályok miatt március hó 22-ére
halasztották. A megváltott jegyek, ugyszintén
előjegyzések erre a napra is érvényesek. A
műsor már megvan állapítva, s még érdeke-
sebb, mint a multkori hangverseny műsora.

Külfutetés. Ő császári és apostoli királyi
felsége tiszaujhelyi *Ujhelyi* Kálmánnak a 9.
számu huszárezred főhadnagyának, Ujhelyi
Atilla járási főszolgabíró unokaöccsének, a
kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Társasvaosora. A múlt héten közzöltük,
hogy a vallás- és közoktatástügyi m. kir.
miniszter *Gerő* Virgil znióváráljai közalapít-
ványi főerdészt erdőmesterré nevezte ki. Az
ujjonnan kinevezett erdőmester barátai és tisz-
telői ez alkalommal társas vacsorát rendeztek
tiszteletére a znióváráljai magyar olvasókör

helyiségekben. Az llnnehetet a kaszinó nevében *Pávry* Endre élnek, a kegyurasági plébániának nevében pedig *Pillárik* István szentmárai plébános üdvözölte.

Halálozás. Sulyos csapás érte *Tomcsányi* Gyula tomesányi földbirtokost anyjának: tomesányi *Mártonné* szül. mátrai *Melicsó* Antónia urnőnek ellunytával. A nevezett urasszony február hó 28-án, életének 63-ik, házasságának 41-ik évében Sátoraljaúj helyben hunyt el. Temetése ma, vasárnap délután 3 órakor lesz Tomcsányban, a hol a megboldogultat a családi sírboltban helyezik el.

Kereskedők és iparosok köre. Ily cím alatt *Ruttik* február hó 25-en új társaság alakult. Ez *Ruttik* innmá a negyedik kaszinó.

Vármegyénk hölgyei és Rákóczi lovaszobrára. Hogy minden ügy jó kezekben van, ha a magyar hölgyek vették kezükbe, — ényesen igazolódik most újra. Csak a napokban tettük közé lapunkban a Rákóczi-szoborbizottság fölhívását vármegyénk hölgyeihez, melyben kértük, hogy a nagy Rákóczi szobrára terjeszték a hazafias célu egy koronás sorsjegyeket. Örmmel írjuk, hogy fölhívásunk az egész megyében élénk viszhangot keltett. Vármegyénk hölgyei vetélkedve hozzák meg a hazafias áldozatot és a nagy Rákóczi lovaszobrára ötvénzrel, százával rendelik s adják el a sorsjegyeket. Ezt a hazafias buzgalmat az *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter védnökségével működő szoborbizottság meg akarja hálálni s mindazon hölgyeinknek, akik legalább 100 drb. egy koronás sorsjegyet elhelyeznek, a daliás magyar fejedelemeink, Rákóczinak plakettjét ingyen ktlndi meg. A dombormű gyönyörű díszre lesz a szobának s kedves emléke a hazafias szép buzgalomnak. A Rákóczi daliás alakját föltüntető dombormű 67 cm. magas 53 cm. széles. Örtlni fogunk, ha minél több hajlék ékeskedik vele, mert ez csak hazafiasságunkat bizonyítja. A sorsjegyek március 15-éig a bizottságnál Budapest, IX., Boráros-tér 2. szám alatt kaphatók.

Verekedés. *Dendek* Károly 32. éves nap-számos, a kereszmában összeszólkozott *Glacék* Gyula turócseztmártoni lakossal. A perparvarbóli verekedés támadt s e közben *Dendek* úgy tütötte fejbe ellenfelét, hogy az ajultan borult el a koresma padlózatán. A verekedőket a csendőrség letartóztatta.

Gyászrovat. Sulyos csapás érte *Kirchmayer* Gyözö képezdi tanárt a mult hét folyamán. Felesége születtett *Irányi* Margit egy hosszas szenvedés után, február hó 23-án este 10 órakor elhunyt. A gyászoló család a következő halotti jelentés adta ki a megboldogult-ról: „*Kirchmayer* Gyözö áll. tanítóképezdi tanár a maga, valamint három kisk. gyermeke: Géza, Margit, Piroksa; *Irányi* István ny. vasuti felügyelő, atyja; özv. *Kirchmayer* Ágostné szül. *Tibély* Ella sógornője, valamint számos rokon nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy forrón szeretett és felejtethetlen hitvese, a leggondosabb és legjobb anya, drága leány, sógornő és rokon: *Kirchmayer* Gyözöné születtett *Irányi* Margit urnő folyó évi február 23-án este 10 órakor életének 30-ik évében, a legboldogabb házasságának 11-ik évében, hosszu és a legnagyobb türellemmel viselt fájdalmas szenvedés után elhunyt. A megboldogult drága teteme folyó hó 26-án délután 3 órakor fog a znióváraljai sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Znióváralján, 1908. évi február hó 23-án. Áldás és béke

lengjen a drága halott porai felett!“ A megboldogultat nagyszámu rokonság és ismerős kísérte utolsó útjában.

Fehér Jellem — fekete olpó. Diszére válik hölgyeknek, uraknak egyaránt. Fehér jellemhez sok minden ékes tulajdonság útján jut az ember, de fényes, fekete cipőhöz csak egy módon, ha „Noxin“ cipőkrémot használ. Ez a krém el van terjedve az egész világon s versenyen kívül áll már. Noxin a kulesesal kapható *Hochsinger* Testvéreknél Budapesten és minden finomabb üzletben.

A libadézsmáló. Ki lehetne más, mint cigány? *Polanyi* András bélai lakos panaszt tett a csendőrségnek, hogy libáit valaki alaposan dézsmálgatja. A csendőrség utána nézett a dolognak s a libalopos rajtaesiepte *Kontsek* Andrásné sztl. *Dotkó* Franciska cigánynót. A tolvajt bekísérték a helybeli járásbírószághoz.

Fogások kerti magvak árusításánál. Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a magelárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravasz-sága, kik máshonnan beszerzett kerti magvakat a *Mautner*-féle árjegyzék folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják keltetni a vevőkben, hogy *Mauthner* féle magot kapnak. A közönség na a hagyja magát megtéveszteni; mert akármilyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajt a *Mauthner* név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általánosan legjelesebbnek elismert *Mauthner*-féle kerti magot.

Az ezüstforintosok bevonása. A Magyar-Osztrák bank utasította összes pénztárait, hogy a fizetésekett ezüstben kizárólag egy- és öt koronás pénzdarabokban teljesítse és az egyforintosokat tartsa vissza. Ennek az intézkedésnek célja kizárólag az oktatás. A falvakban egész szépen hozzá szoknak a koronaszámítás-hoz, a városokban azonban a kereskedők még mindig forintokban és krajcárokban számítanak. Eddig minden figyelmeztetés és utasítás eredménytelen maradt. Most a forintosoknak a forgalomból való kivonása által akarnak segíteni a helyzetet. A Magyar-Osztrák Bank elegendő mennyiségű egy- és öt koronásokkal rendelkezik, hogy pótolni tudja a forintosokat.

Az élet kollemosságához rendszeren nem számíthat a gyógyszereket, a „*Scott-féle Emulsió*“t azonban mégis csak oda kellene besorozni, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A „*Scott-féle Emulsió*“ nemcsak gyógyít mindent, aminek gyógyítására a csukamájolaj képes, hanem még többet és emellett a visszatetsző iztól és szagtól teljesen mentes, mely a gyermekeknek oly gyakran kellemetlen preceket és zavarokat okoz. A „*Scott-féle Emulsió*“ kapható a gyógyszerárakban.

ISKOLAI ÜGYEK

Siketnémák felvétele. A siketnémák körnövbányái áll. s. intézete az 1908—1909. tanévben párhuzamos I. osztályokat óhajván nyitni, pályázatot hirdet 30 siketnémá gyermek felvételére. A növendékekért fizetendő ellátási díj évi 240 korona. mely szegény gyermekek sztlleikre elengedtetik. *Bányászok és bányakincstári alkalmazottak gyermekei* — tekintet nélkül vagyoni állapotukra — a m. kir. bányakincstár által létesített alapítványi helyekre teljesen ingyen vétetnek fel.

Fenti 30 gyermek kivül felvétetnek még későbbi korban megsiketült gyermekek is, kik a beszédnek a szájról való leolvasását tanulják meg az intézetben. Felvételt folyamodóknak a felvétel egyéb módozatairól az intézet igazgatósága szivesen nyújt felvilágosítást és a folyamodáshoz sztlkséges nyomatványokat díjtalanul ktlndi meg.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészségessé, erőssé fejlesztí a *SCOTT*-féle *Emulsió*. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére és az Ön gyermekét is megerősíti éppugy, mint ahogy sok ezer gyermek fejlődését elősegítette. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, azonnal adassék neki

Az Emulsió vásárlásánál a *SCOTT*-féle módszer védelem — a halászt — kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle EMULSIÓ

Minden üvegben egyenlő finom, hatos alkatrészekből összeállított *SCOTT* Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

KÖZGAZDASÁG.

A hóhiány okozta károk.

Közl: *Matuskovich* Mátyás.

I.

Mielőt a cimben jelzettek tárgyalásába bocsátkoznék, engedjék meg, hogy ezt megelőzőleg az elmondandókat némi elméletteljessek is felszerezzen.

Különösen ama károkat fogom megemlíteni, melyek vidéktünkön igen gyakoriak s a t. gazdaközönség zöme legkevésébbé sem védekezik ellentük.

A növények élete s azoknak minden egyes életműködése meleghez van kötve. Ha a szükséges meleget nem kapja meg a növény, akkor élete szünetel, de szünetel az esetben is, ha a meleg, melyben a növény részesül igen esekély, vagyis alkalmatlan az életműködés végzésére.

Ha a növény egyes életműködése szünetel, az mindig kárral jár reá nézve. Megesik, hogy teljes hóhiány következtében az összes életműködések szünetet tartanak, minek következtében egyes növények el is halnak. Más növényeknek pedig, ha ezek a megfagyás után kedvező életfeltételek — hóviszonyok —

Kitünő anyagokból készült

olcsó

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

árnyújtókségenben

Turócseztmárton.

Javitások és el-
évült sírkövelirato-
ko kijavíttanak!

Legelőbbi meghí-
váásra jövek!

közé kerülnek, semmi kedvezőtlen elváltozást nem észlelünk s ezek legfeljebb a szűnetelés okozta késedelem következtében szenvedhetnek kárt.

Mint tudjuk, más hőfok szükséges a csirázáshoz, más a növekedéshez, szárbainduláshoz s más a mag megéreléséhez. De a különböző növényeknél is különbözőképen változnak ezen hőfokok, vagyis egyik több vagy kevesebb meleggel éri be, másik az alacsonyabb vagy magasabb hőt tűri jobban. Előpéldát erre leggyakrabban találunk az őszi buzánál és rozsnál. Az előbbi megbokrosodik rendszeren tavasszal is, míg az utóbbi nem mindig. Oka ennek az, hogy a bokrosodáshoz mindkettőnél kisebb hő kell, mint a szárbainduláshoz. A rozs szárbainduláshoz ismét kisebb hő szükséges, mint a buza. Ha a tavasz hirtelen meleg lesz, úgy mindkettő szárbá indul ellen esetben csak a rozs, míg a buza előbb megbokrosodik s csak azután indul szárbá.

A hőhiányokból v. növényi részről akkor mondjuk, hogy megfagyott, ha a benne lévő víz jéggé merevedett. Ez megeshetik a levelekben, hajtásokban, ágakban v. egybeütött. Sokszor megfagy az egész növény is, mert a víz egész testében jéggé merevedik. Pld. gabonaneműek. Ha a víz a növényben megfagyott, akkor azon részében jeget találunk, az életműködések szűnetelnek, mivel a jéggéfagyott nedv, mely a tápanyagokat tartalmazza, — nem áramolhat tovább saját útján, nincs tehát, a mi a növényrészeket táplálja. De ha megint meleg lesz s a jég felolvad, a tápanyagból, bő nedv áramlik s táplálja a részeket, a növény folytatja életműködését. Más esetben, ha valamely növény v. növényrész megfagyott s beáll erre a meleg idő, melynél a jég benne elolvad, nem képes életműködéseit folytatni, hanem elhal. Ilyenkor ha a kezünkbe vesszük az illető növényt s megnyomkodjuk, a víz kiszivárog belőle. Mielőtt elhalna, káros elváltozások jelentkeznek rajta. másszóval egyes részei elszáradnak, elbarnulnak végül elszáradnak v. bomlásnak indulnak. Ezen jelenséget elfagyásnak nevezzük.

Tehát midőn a növény v. növényrészben a hőhiány következtében a víz jéggé merevedik, akkor azt mondjuk, hogy megfagyott; ha annak következtében a növény halála jön létre, úgy azt mondjuk, hogy elfagyott.

A növényben a víz 0°-on nem fagyhat meg, tehát fagykárt a növény csak akkor szenvedhet, ha a növénynek v. növényi résznek hőmérséklete 0° alá süllyed 1—2 °-kal. Oka ennek az, hogy a növényi nedv feloldott tápanyagokat tartalmaz, tehát sűrűbb s fajsúlya nagyobb a viznél.

Ha megfigyeljük a hőmérőt, úgy feltétlenül tapasztalhatjuk sok esetben, hogy időnként beállott a fagykár már + 3 + 4°-nál. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy a növény hőmérséklete magában a lombzatban lesüllyed a 0° alá míg a levegő hőmérséklete + (plns) fokot mutat. Ha pl. valamely buján növő rét gyepejébe beteszünk egy hőmérőt és e fölé 3—4 méternyire is helyezzünk egyet, megessik, hogy az alatt lévő 0°-al a fent elhelyezett pedig 2—3°-kal 0° felett jelez. Ez igen egyszerű dolog. Elsősorban is a növények felületén nagy a hőcsugárzás, továbbá a transpiráció nagy hő: von el a növénytől. Eme két folyamat csökkenti a növény hőmérsékletét s némileg emeli a levegő hőmérsékletét.

Amint tudjuk, igen gyakran előfordul, hogy valamely növény, ha megfagy, egyik esetben a jég felolvadása után normális állapotot vesz fel s folytatja életműködését, más esetben elhal; kérdés, mi ennek az oka? — E sajátosság jelenséggel Sachs német gazdátudós foglalkozott először. Kísérleteket tett kalarábé, dohány, repec, közpósta növényekkel. Ezeket megfagyasztotta s a megfagyott növényeket + 3 + 4° meleg szobába és + 6 + 8° meleg vízbe állította. Felmelegedés után a növények elpetyhüdtek, s nemsokára elhaltak. Majd megfagyasztott ugyan olyan növényeket, és oly edénybe rakta őket, mely 0°-u vizet tartalmazott. Lassan az edény vize felmelegedvén, vele együtt a növények is lassan melegedtek és eredeti normális állapotukat vették fel s tovább fejlődtek, nem fagytak el.

(Folytatása következik.)

A rutkai takaréék és hiteltintézet febr.

23-án tartotta VII. évi rendes közgyűlést. A közgyűlés az igazgatóság jelentését mindenképpen elfogadta és elhatározta, hogy osztaték címén részvényenként 6%-ot, azaz 6 koronát fizet részvényenként. Az elnök, igazgató és az igazgatóság újra, Lang Ignác pedig igazg. póttagnak megválasztott.

A turóci gazd. takaréék pénztár r. t.

Zníóváralján f. évi február hó 23-án tartotta VII. rendes közgyűlést a részvényesek élénk részvétele mellett. Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint az országosan általános pénzügyi válság az intézetet teljesen érintetlenül hagyta, sőt üzletkörének minden ága tetemesen fejlődött. Így a váltótárca 90,000 koronával, a jelzálogkölcsön-állomány 40,000 koronával, a betét-állomány 20,000 koronával emelkedett. Az elért 11,000 korona nyereségből 5000 kor. tartalékalapra fordított, mely így 20,000 koronára emelkedik. Osztaték címén részvényenként 7% azaz 7 korona kifizetésre határozottat el. Az igazgatóság és tisztviselők jutalékai után még fennmaradó 1300 korona mint nyereségelővitel a f. évi számlára vitetett át. Végül a közgyűlés az igazgatóságnak és tisztviselői karnak sikeres működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A liment. Capsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett

mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórna, minő: a kolera és hányóhasfolyás az altestnek

Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úgyszólván: 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Szerkesztői üzenetek.

P. Zníóváralja. Ne vegyéktek rossz néven, ha valami közérdekű dolog híreink közül elmaradt, mert tételek csak a legrikkább esetben kapok értesítést. Légy kegyes J. t megkérni, hogy a hozzá beérkezett közérdekű dolgokról küldjön néha egy-egy rövid jelentést. — N. T. Felsőtubnya. Türelmet kérünk. — M. M. Szlován. Köszönet. Többet egyelőre térszűke miatt nem közölhetünk. A többire névze intézkedtem.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

DUNKEL V. K.

felsőmagyarhoni első parkettgyár
és gőzfűrésztársaság
KASSÁN.

Ajánlja kitűnő tölgyfából készült,
sokszorososan kitért

parkettáit,

ugynevezett amerikai, tömör és
berakott kockáit jutányos árk
mellett.

Nedves lakásokba ajánljuk
aszfaltba rakott parkettáinkat.

A lerakás kívánatra gyári lerakók által a
legpontosabban történik. Rajzminták díj-
mentesen. Nagyban kivétel mindenfelé.

Óh Jaj!

Megfojt ez az átkozott
köhögés!

Köhögés, rekedtség

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Dobozo 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztillája
hamar meggyógyított!

Kapható Turócszentmártonban: Toperczer Sándor gyógyszerárban

1937/907.

Árverési hirdetményi kivonat.

A znióváraljai kir. járásbíróság min-
tkvi hatóság közhiré teszi, hogy Mracsko
József végrehajtónak Mracsko János és tsa
végrehajtást szenvedő elleni 1120 kor. tőke-
követelés és járulékal iránti végrehajtási ügyé-
ben a bbányai kir. törvényszék (a znióvár-
aljai kir. járásbíróság) területén lévő Háj
községben fekvő, a háji 44 sz. tjkvben 1—6.
8. 9. 11. sorsz. alatti nem csak az 1711/907.

sz. végzéssel B. 12. 13. t. a. 2/15. részben
Mracsko János és Mracsko György nevére
irt ingatlanokra is összesen 827 kor. vételár-
ban az árverést elrendelte és hogy a fentebb
megjelölt ingatlanok az **1908. évi március
hó 21.** napján délelőtt 10 óraker Háj községben
megtartandó nyilvános árverésen a megállá-
pított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingat-
lanok becsárának 10 0/0-át készpénzben, vagy
az 1881: LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyam-
mal számított és az 1881. évi november hó

1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyiminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a
bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabálszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Kelt Znióváraljaj, 1908. évi január hó
2-ik napján.

A znióváraljai királyi járásbíróság mint
telekkönyvi hatóság.

Janovják, kir. albiró.

NOXIN ≡≡≡

A szabadalm.
KULCSCSAL

Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek Budapest.

536/1908. sz.

Szentmárton—blatnicai járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Az 1907. évi közös költségelirányzat szerint 1600 korona fizetéssel,
320 korona lakbérrel, 100 korona napidíjatalánnyal, 200 korona fuvaratalány-
nyal, 200 korona irodai átalánnyal, 200 korona fűtés-világítási átalánnyal,
200 korona törvények és nyomtatványok beszerzését szolgáló átalánnyal,
összesen évi 2820 koronával javadalmazott s elhalálozás folytán megüresedett

necpáli körjegyzői állásnak

választás utján megejtendő betöltésére pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásra pályázni kívánnak, hogy az
1883: I. törvénycikk 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-cikk 3. §-ában kitett
képesítést, nemkülönben a magyar és tót nyelvnek ismeretét igazoló bizo-
nyítványokkal felszerelt folyamodványukat az ezennel

1908. évi március hó 7-ik napjának délelőtti 10 órájára

Necpál község körjegyzői irodájába kitézött választás megnyitásáig alulirott-
hoz benyújtásák.

Turócszentmárton, 1908. február 21.

Ujhelyi,
főszolgabíró.

József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület.

„Csak egy virágszálát!”

Legfinomabb magyar gyártmányu csontlevélpapír díszes dobozokban 2-40 és 3 kor. árban kapható

Moskóczi Ferencné

könyv- és papirkereskedésében Turócszentmárton.

„Csak egy virágszálát!” a legjobb fehér lensejtből készült
magyar gyártmányu, kitünő enyvezésű és simításu csontlevél-
papír, mely tulajdonságai miatt a legjobb külföldi gyártmányok-
kal sikeresen versenyez. Ezen levélpapír vételével mindenki a
„József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület” célját istápolja,
házánkban a szegénysorsu tüdőbetegeket az életnek visszaadni segít.

A legnagyobb bol-
dogság abban rejlik,
hogy szenvedő emb-
bertársaink kinjait
csillapítsuk és nyo-
morát enyhítsük.

Augusztá főhercegnő.

Mintát kívánatra ingyen küldök!

Schloesser, Germain & Co.
Francia cognacgyár
főraktára
Wix Miksánál
Turócszentmártonban,
fűszer, csemege, déligyümölcs, szeszitalok, borok, üveg- és porcellán-árúk nagy raktára.

Mintát kívánatra ingyen küldök!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
pótleka
egy régiónak bizonyítván híziszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szorék bizonyult közsévenyel, oszúnl és meghűléseknel, bedorzólesékekpen használva.
Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosaak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K.1.40 és K.2- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. De Richter gyógyszerára az „Arany oroszlán”, Prágában, Elisabethstrasse 5. n.
Mindennapi szétküldés.

HÉDA B.
fűszer- és csemegekereskedése
Turócszentmárton.
Herkules sör, legfinomabb aradi borok, likörök és rumok. Mindenféle déli gyümölcsök.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az ország minden részében előnyösen ismert, 1810-ben alapított
HATENEGERER BÉLA, KASSA
ruhafestő, vegyítész és gőzmosógári céget Turócsvármegye részére én képviselem. — Elvállalok a legutányosabb arak mellett festés és vegyi tisztításra férfi és nő ruhákat, függönyöket, nyakkendőket, kézimunkát, kesztyűket stb.; továbbá gőzmosás s vasalásra gallérokat, kézfőket, ingeket stb. Gyászestben ruhákat soronkívül festetek fektére. A felek a képviselet igénybevétele által megszabadulnak a csomagolás kellemetlenségeitől, valamint a postaköltségektől.
REISZ LIPÓT, Turócszentmárton.

Turócsvármegyei raktár: Schönhaich Viktor gyógyszerésznél Znióváralján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.

3-4 középiskolát végzett fii
tanoncul
felvétetik MOSKÓCZI FERENCNE könyv- és papirkereskedésében Turócszentmártonban.

Az Universum-krém HANSI védjeggyel
azzal a tulajdonsággal bír, hogy az ember bőrét finomra és puhavá teszi, kiűti és vörös foltokat már néhány nap alatt megszüntet. Lefekvés előtt az illető testre e krémrel bedörzsölendő. Hatása kellemes. Számtalan levél így szól: „Hálás köszönet a korszakalkotó tulajdonért, égési sebei néhány nap alatt teljesen elmutak.” „Küldjön újabb 10 tubust barátaim részére, hatása belső bajoknál valóban páratlan.” „A minta-tubust legjobb eredménnyel használtam régi sebem ellen, kérek utánvételt még 10 darabot.” Így érkezik az elismerő sorok. Az Universum-krémnek tehát egy háztartásban sem szabad hiányozni.
Főraktár:
Chemisches Laboratorium,
Wien, VII., Mariahilferstrasse 38.
ÁRA 1 KORONA.

LEOPOLD GYULA Budapesti Irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41. 200 napra bizalmas képviselet

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.
Kérjen határozottan:
Garvens-szivattyut
Garvens-művek, WIEN XX/2.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, borkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle
TYUKSZENHALÁL
ára 70 fillér.
A legjobb és legerősebb sóborszer az
ERŐ SÓBORSZER
ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utánvét mellett a „KOSMOS” vegyszert és kozmetikai laboratórium.
GYÓR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek
BARTA-féle ordai gyümölcskonzervek, izek, skórpók, gomba-, bus- és főzelék-konzervek, nemes borok stb. — legújabb minőségben szállít — előkelőbb fűszeresek kérésre felváltva is
BÉLHURUT
(hasmenés), gombogórcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle felektó Kégyeny-gyógybör, kapható gyógyszerésznél. 6 üveget 3 k-ért. Demontiro azalt.
Felkai Konzervegyár, Barta József
Felka (Sopocsmegye). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESSEG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárban. Postán küldi: **KOBONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kalvin-ter.

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, legazollidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).
RIVOLI
fényképezési és festészeti műtermék
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.
készülnek csak elsőrendű művésztisz kivitelben fényképnagyítások, agvarrell és aljafestmények. Másolatok seljennre, bársónyra, fára, elefántcsontra stb. Gross függövek, tü stb. apró Dvegfestmények. Porcellánba égett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket!

DIGESTOL GLÜCK
legelőkeltebb emésztőpor
Doboz 2 kor.
Postal szállítás: „FÉNER GALAMB” gyógyszerár, BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Napható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Meglepő haladás!
FICHTENIN
a legújabb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle fűregget a lakásban ép úgy, mint mindenféle hernyót, vére és lovditott és egyéb kárt- és vetyeményben kártékony állatokkal és azok petéit azonnal megöli.
Legmegbizhatóbb védezer szunyog és darass ellen. Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt.
Vesztérfelcsők Magyarországi részle:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-61.

BOGDÁNY
szerencsége paratlan!
Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis
BOGDÁNY S.
lovarosi sorsjegyiroda r.-l-nál
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
3 nap alatt biztosan hat.
Tételek K 1-20
Dr. KOVÁCS gyógyszerár
Budapest, Gyár-utca 17.
„Tollat-étkök” ingyen.

Ha fáj a feje azonnal
Beretvás-MIGRAIN-pasztilát,
mely 5 porcs alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 30 fillér. — Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható.
Főraktár: **BERETVÁS TAMÁS** gyógyszerésznél **KISPEST**, Rákóczi-utca 2.
Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

PARIS SZÁJLÓDA
Szállodás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 2-30 k-ól feljebb, kizárólagos és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéháza, étterem. Világos szélű megállítható az órára pályaudvarok és halók felé.
Dr. KOVÁCS J.
hemopatiai rendelő-intézet
ittől betegágyban szentesíté száma
Budapest, Váci-körút 18. sz.
KATZER
szőrmeszerű eldöröglet és az egész világon el van terjedve.
Ez is legújabbak
melyek ellen védő ruha-ter.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!